

el Mariscal Jofre, nuestro autor consiguió un premio extraordinario para su novela sin título, que llevaba el lema bíblico: «In sudore vultus tui...» Es tractava de la novel·la del terrorisme barceloní, encara ara inèdita, èmula de la de Joan Oller i Rabassa "Quan mateven pels carrers".

Josep Grahit, en un article publicat a "Los Sitios", de Girona, el 3 de març de 1957, escrivia "GERUNDENSES ILUSTRES, Eduard Girbal i Jaume, novelista, autor teatral, poeta Mestre en Gai Saber. Estamos ante un gerundense hoy poco menos que olvidado y desconocido de los gerundenses, de quien la actual generación poco debe saber, a pesar de tratarse de un poeta lírico de altos vuelos, de un prosista narrador de costumbres rurales, de un autor teatral en estilo fácil y corriente y de un prosista dotado de lenguaje vivo y atractivo".

Qui sap -diria jo, com a colofó a aquestes lamentacions- si quan la gent estigui farta de tant "existencialisme", descobrirà oblidades "existències".

Encara que Girbal en la prosa, més que en la poesia, semblava un espontani a ultrança -teoritzà en aquest, aspecte en el seu discurs presidencial als Jocs Florals de Sans, l'any 1902, sobre el tema "De la sinceritat i la insinceritat poètiques"-, no obstant això, procurava perfilar les coses i, si es tractava de precisar, procurava documentar-se degudament. Així veiem com en una lletra adreçada al culte monjo de Montserrat, P. Conrad -carta que em féu conèixer un dia aquest simpàtic monjo-, Busquets i Punset li demanava, en nom de Girbal, el seu gran amic, que l'informés de les vegades que a, la Bíblia -paraules textuals- "es parla d'estrelles amb cua, d'astres, de senyals al cel, etc." Aquesta informació bíblica, que el Pare Eixalà, trameté a Busquets i Punset, serví a Girbal per posar en boca d'un rector rural un graciós sermó que podem admirar en la seva novel·la de costums "L'estrella amb cua", dessús comentada.

De culta i erudita estirp -el seu pare fou Enric Claudi Girbal, eruditíssim i fecund investigador, segons cronista de Girona-, Eduard Girbal Jaime nasqué en aquella ciutat, en la casa número 2 del Carrer de la Força, el dia 16 de gener de 1881, i morí a Barceona, el 28 de gener de 1947, al carrer Mallorca, 196, principal segona.

A la col·lecció de la revista antològica "Lectura Popular" que publicà durant llargs anys Francesch Matheu, podem trobar 2 números dedicats a Girbal: l'un al poeta i l'altre, al prosista.●

De Sabadell i del seu rodal

El Taulí

per Joan Alsina i Giralt

Allevant amb el sot del Riu Ripoll; a tramuntana amb l'antic camí que de Sabadell menava al mas Canals, avui can Puiggener, i al molí d'en Amat; a migdia amb el camí, avui carretera, a Caldes de Montbui i a ponent amb la peça de terra anomenada l'Espirall de les Fonts, tocant l'hort dels Pares Caputxins.

Aquestes són les termenacions que, de ben antic, trobem per a una vella partida de terra a les afores, aleshores, de la Vila; peça de terra que, incorporada plenament avui a la Ciutat, conserva encara el seu nom, vell de centúries: el Taulí.

La fondalada del Ripoll, sota del Taulí i a la dreta del riu, tenia i té una bona extensió d'horta; era la peça de terra anomenada Saltells i més coneguda com a horta de la Garriga. "En el lloc anomenat la Garriga o Saltells" ens diu un document del 1383. I un altre, de 1423, ens parla també de Saltells, termenant-lo amb el mas de la Garriga i amb les Costes Bassones. El mas de la Garriga, com ens recorda Miquel Carreras en els seus "Elements d'Història de Sabadell", ens fa pensar que no sigui l'antecessor de l'actual molí d'en Torrella". Les Costes Bassones eren els baixants, més o menys abruptes, del Taulí al riu Ripoll. Un document de 1442 ens parla ja de "la Riba de les Costes Bassones o del Taulí".

Des de l'encimbellat Taulí, encimbellat en comparació amb la fondalada del Ripoll però no amb la planúria de Sabadell, pot molt bé contemplar-se tota l'horta de la Garriga i bona part del recorregut del riu Ripoll tant cap a tramuntana com vers migdia.

Tant es així que en tota la durada dels segles XVI, XVII i XVIII es troba abundant documentació que, en mencionar la part de llevant del Taulí, l'anomena amb el nom de "Mirador del Taulí" i, algunes vegades, amb el de

"Mirador de la Riera del Ripoll del Taulí". Veritablement, bell i encertat nom!

Tota la peça de terra del Taulí era terreny ben despoblat i, amb tota probabilitat, dedicat a conreu. De 1488 hem trobat un document que ens parla de "la parellada d'en Ubac en el lloc dit el Taulí"; i un altre de 1691 ens parla de "la parellada del Taulí, prop del camí que va a casa d'en Amat". La "parellada", com ens recorda Joan Montllor i Pujal en un article a "Alba", és l'extensió de terreny que poden llaurar en un dia una parella de bous.

No fou fins a principis del segle XIX que es començà a poblar el Taulí, si és que podem anomenar poblament el primer destí que se li donà. En un dels Llibres d'acords del Comú de la Vila hi consta la següent acta: "En la villa de Sabadell a veintinueve dias del mes de mayo del año mil ocho cientos nueve: El magnífico Ayuntamiento junto con el Reverendo Cura Párroco, en sesión de este dia ha acordado solicitar el permiso necesario al Ilustre Sr. Deán del Vallés para bendecir un nuevo cementerio para enterrar los muertos que por su multitud han llenado el otro cementerio, dando comisión a dicho Reverendo Cura para la formación del correspondiente recurso".

Com diu Miquel Carreras, "entre unes coses i altres" (la pesta de 1808 i l'anomenada guerra de la independència) "va aixecar-se una gran normalitat, de manera que el cementiri de l'església es va atapeir, i va caldre cercar un espai nou per als cadàvers", i afegeix més endavant: "i es va dedicar a cementiri nou un camp que posseïa la Comunitat al Teulí i que aproximadament queia a la creu dels actuals carrers Vilarrubies i Bufí. L'acord es va prendre el 4 de juny i l'endemà mateix es féu la cerimònia de beneir el nou fossar".

El paraire sabadellenc Pere Llobet i Font, que fou Batlle de la Vila els anys 1805 i 1806, deixà escrites unes notes de caire familiar i històric, bona part de les quals foren recollides per Joan Montllor i Pujal que les publicà a "Nostra Comarca", Butlletí dels Centres Excursionistes sabadellencs, de l'abril de 1922. Entres aquestes notes hi ha la següent: "ara an comparegut unas malalties que se mort molta jent de la edat de 25 anys a 60; contal que en esta vila nos

Restaurant

Joan
Maragall, 6 i

Advocat
Cirera, 38
(Plaça del Gas)

Telèfon 725 23 00

SABADELL

Joan Vila Cinca ens deixà aquest apunt del cementiri o fossar del Taulí.

abem bistos presisats aber de beneir semantiri nou, lo qual se ha beneyt buy dia 6 de juny 1809 ab solemna Profesó, y lo ha beneit lo Rvt. Rector Dr. Segimón Camp de Padrós, fill de Caldas, junt la Revt. Comunitat y Ajuntament, las atxas de las cofrarias y també lo guió de la congregació y el Sant Cristo Gros; i jo Pere Llobet, paraira, y anaba ab una atxa de Sant Roch, que ra pohom de la confraria de Paraires''.

Aquest cementiri del Taulí s'utilitzà fins que el juny del 1864 s'inaugurà el nou i actual cementiri a les Planes de Sant Nicolau. Tot i així, no fou fins el 1877 que es portaren al cementiri nou totes les despulles de l'antiga fossa comú del Taulí.

Poc a poc s'anaren poblant els voltants del Taulí. Un document de 1846 ens dona notícia que Aleix i Josep Bufi, de Matadepera, fan unes cases "al carrer que ha de passar del Campo Santo al carrer de La Salut". Aquestes cases foren l'inici de l'actual carrer Bufi. I es començà també a edificar a la Plana de les Rodes, que després s'anomenà carrer de les Rodes i, actualment carrer del Dr. Xercavins.

El pas del ferrocarril de Barcelona a Saragossa, ferrocarril inaugurat en el seu tram fins a Sabadell el febrer de 1855 i el setembre de 1861 fins a Saragossa, partí el Taulí en dues parts. Aquesta partició ha persistit -tot i l'actual pas subterrani del ferrocarril- amb la creació de l'anomenada Gran Via.

La part més propera al nucli sabadellenc, fins a la via del tren, s'anà edificant poc a poc amb vivendes que quedaven immediatament integrades al nucli sabadellenc. No fou així amb la part de llevant del Taulí, separada per la via del ferrocarril.

El juny del 1901 la Junta de l'Hospital i Casa de Beneficència, vista la insu-

ficiència de l'Hospital, aleshores a l'actual Plaça Marçet, començà les gestions per la construcció d'un nou edifici destinat a Hospital en uns terrenys cedits gratuïtament per Josep Cirera i Samper al Taulí i a l'altra part de la via. Fou l'origen de l'actual Clínica de la Mare de Déu de la Salut.

El 6 d'octubre del mateix 1901 s'hi posà la primera pedra. El trasllat de totes les instal·lacions de l'Hospital al Taulí es féu l'any 1905 quedant a l'antic edifici de la Plaça Marçet sols la Casa de Beneficència, l'anomenada Casa de Caritat.

L'any 1928 es començà la construcció, al costat de l'Hospital, del que inicialment s'anomenà Infermeria Victòria Eugènia per a tuberculosos, annex avui de la Clínica de la Mare de Déu de la Salut.

Més recentment la construcció de la Clínica Santa Fe, de l'Hospital Clínic de la Universitat Autònoma de Barcelona i de la Residència Albada han convertit la part de llevant del Taulí en un veritable complexe hospitalari.

Altres dos edificis públics s'havien entretant construït al Taulí. A la banda de Sabadell la caserna de la Guàrdia Civil, fruit de la Setmana Tràgica, i inaugurada l'any 1913. I a la part de llevant un dels edificis més singulars de Sabadell: la Torre de l'Aigua, inaugurada l'any 1918. ●

Arimón, 113- 117
Tels. 725 49 77 - 725 41 87
SABADELL

Trofeus
Copas
Medalles
Insignies
Clauers
Rètols
Etc.

BONES FESTES AMB BON COTXE

AUTOMÒBILS VILA, S.A.

Concessionari Oficial

Rambla Ibèria, 18-22 · Tel. 726 39 00 · Sabadell